

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

Rokopisi se ne vračujejo.

Oznaniła.

Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " " dvakrat,
10 " " " trikrat
natisne, večje črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu lišna št. 15.

NAPREJ.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 34.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj I.

Misli o narodnosti.

Spisal L.

(Konec.)

Krepek pomoček, rekel bi, drugi porok našega razvitka je tedaj svoboda, krasna in sadonosna, ker ima v sebi zakonodajne zборе, svoboden tisk, ustne in javne sodbe, porotnice, svoboden srenjski zakon, vdeleževanje vsega naroda pri javnih opravilih itd. Vse drugo v nemar pušča naj govorim samo ob enej napravi, ki se je uže pretresala po vsem cesarstvu. To so porotnice, važne s treh pogledov. Angleži in druga svobodna ljudstva jih prištevajo najmočnejšim stebrom svojega političnega življenja; pravoslavci več dežel pak so potrdili, da so dobre in koristne v kazenskej razpravi; a jaz hočem o njih samo besediti, kar se tiče narodnosti, in dokazati, da so nam Slovencem silno potrebne, ker pospešujejo narodno razvijanje. Pri porotnicah sodijo prisežniki, vzeti izmed ljudstva, torej možjé, ki znajo narodni jezik; zato pa tudi morajo le v narodnem, prisežnikom razumljivem jeziku govoriti potlej vsi drugi, kateri imajo kaj opraviti pri porotnicah; taki so: prvosednik, državni prайдnik, zagovorniki, priče in večji možjé. Ni torej dvomiti, da bi potem hitro veljavo dobila narodna, tako rabljena beseda. In da je vzlasti nam Slovencem te naprave silno treba, kažejo vse okolnosti. Ko je pravosodnji minister odgovoril Črnetovemu vprašanju, ukazal je c. k. sodijam, naj rabijo po mogočosti slovenski jezik. To bi veljalo, ko bi le povsod resnično za narodne zadeve skrbela gospóda, ki ima v roci sodnja opravila. Ker se pa največ ne godi tako, kakor bi se imelo, zato se nam korist porotnih sodeb sama razodeva, ker one bi uradnike primorale, da bi se podali narodnemu potezanju. Prvosedniki, zagovorniki in državni prайдniki bi se ne mogli pogovarjati nikakor drugače nego slovenski s prisežniki slovenskega rodú. Zato bi se pa tudi več ne obotavljali, ampak lotili in korenito bi se učili našega jezika. Djansko življenje bi pa še nekaj zahtevalo. Videli smo 1850. leta, da se je govoril samo láški jezik pri nekterih porotnicah, pri družih pa le nemški. Slovence sicer so tudi klicali, toda vselej so bili odvrženi, tako, da so naposled za porotnike bili samo taki možjé, ki so bili vajeni láškega ali nemškega jezika. Godilo se je, da so časi prihajali Slovenci k porotnicam; toda zastonj so trpeli stroške, mudili so čas, in ljudjé so se jim celó posmehovali. Ker je pa nespodobno ljudjé motiti, in tako jemati zakonu resnost in spoštovanje; ker je čisto nemogoče, da bi Slovenci bili od porotnic ločeni: zato bi se moralo po ustavi skrbeti, da bi tudi porotnice popolnoma ustrezale narodnej ravnopravnosti. Samo tako, pa ne drugače, bodo porotnice Slovencem to, kar morajo biti, in kar so bile vselej družim narodom.

Narodnosti silo važen pomoček so dalje učilnice, ki pri-

dovajo dorastlemu svetu, največ pa mladini, po njej pa tudi prihodnjemu zarodu. Humboldt pravi: „die jugend ist das unzerstörbare, uralte, sich immer erneuernde institut der menschheit,“ t. j. mladost je človeštvu nerazdrtni, starodavni, zmirom se obnavljajoči zarodek. Ljudstvo se po svojej mladini vedno ponavlja in pomlája. Kakoršna je mladina, takošna je naroda bodočnost. Domoljubi možjé torej morajo skrbeti, da se mladina po učilnicah narodno izobražuje; da se jej ljubezen do naroda globoko večplja, in gotovo bomo uže prvo prihodnjost imeli vso drugačno; truditi se je, da se povsod napravijo narodne učilnice vsake vrste: potem še le se iz pepela slovenstvo pri nas dvigne, kakor nova ptica fenis. — Naposled ne smemo zabití petja, ki je uže mnogo pomoglo, in še pomaga, da cèle narode vnemlje za razne misli; posebno pa ne smemo pozabiti narodnega petja, ki je tako pripravno, da oživlja in krepečá ljubezen do naroda in domovine, ker v srce sezajoči napév človeka pretresa, in mora ga navdušiti.

Vážnejši poroki našemu narodnemu razvoju in razevitu so torej ti-le: živa narodna svest med vsemi Slovenci; svoboda in vse njene liberalne naprave, posebno porotnice, kakoršne sem imenoval; deželni zbori, ki bi morali skrbeti za narode in voditi jih; narodne učilnice niže in više vrste in tudi narodno petje. Če se poprimemo vsega tega, in če ne zanemarimo še družih pomočkov, kmalo nam vstanejo novi pisatelji vsake vrste, ki bodo hitro pospeševali književnost, časnikarstvo, lepoznavsko in resno slovstvo, ter potem bode naša narodna literatura to, kar mora biti, namreč božje poslanstvo, ki plemenitejše dela posamezne ljudjé in cèle narode. — Vsi Slovenci naj bi se junaški poprijeli važnega dela; vsak naj bi to misel širil in budil pri družih; vsak naj bi po svojej zmožnosti oslavljál narod, očetje v svojih družinah, duhovni pastirji med svojimi ovcami, učitelji po učilnicah, vzlasti profesorji pri mladini viših učilnic, uradniki pri javnih opravilih, časnikarji po časopisih in poslanci s primernimi zakoni. Naj bi se kazalo povsod, po mestih in vaséh, po planinah, ravninah in bregovih, da Slovenec resnično ljubi svoj narod in njegovo omiko!

Govor kneza in vladike g. dr. Vidmarja.

(Dalje.)

Če so tudi kaplani „ad nutum ammovibiles“ (t. j. da se lahko vsak hip kam drugam premaknejo), vendar je slavna vlada opomnila, da se največ enaka godí uradnikom po kmetih; torej ne vedó za vse zadeve tam, kamor pridejo. Ako pa deželo premišljamo in duhovne, vidimo, da njihovo število po deželi ni toliko, in srenjske zadeve niso tako zamotane. Posebno ka-

toliški duhoven ima skrbeti za vest, k bolnikom mora hoditi in otroke podučevati; kako hitro se torej seznanj z ljudmi in zadevami, na ktere se je treba ozirati pri kakej srenskej volitvi; zato se ne more misliti, da je ta ugovor bil resnoben. Če se podtiče to, da imajo duhovni dovolj opravka v svojem poklicu, pač res, zadosti je opraviti, časi več nego zadosti, rad pritegnem, ali kakošen pa je njihov poklic? Duhovni ima pri ljudéh skrbeti za vérsko omiko, tega ne more nihče tajiti. Kaj pa ima poglavitnega v sebi vérska omika? Vendar le samo nravnost (lepo živenje), ker vse vere — to lahko trdim, pa se mi ni bati, da bi se mi kak razumen vpiral — na svetu so le zarad nravnosti; vsaka nravnost pak potrebuje podloge, in sicer teoretične. — Če mislim človeka peljati do kacega gotovega konca, moram vedeti, kaj je človek, kaj je ta konec, in za to je treba teoretične misli o človeku, in prav to teoretično misel daje vérski zakon. Znano je, da ima v sebi vera, vzlasti katoličanstvo, dosti resnic, ki se ne dadé dokazati niti s kisljinami v kemijskej delalnici, niti z nožem v anatomskej dvorani, niti s kladvom v gorah pri geologijskem preiskavanji. (Gibanje po zbornici.) Kar se pa tiče teh resnic, uže od nakdaj so se mnogo vpirali tacim resnicam, od kar je število resnic oživljalo človeško družčino. Tudi Platon ima v svojih pismih in v svojej sestavi mnogo tacega, kar bi se ne dalo za resnico dokazati po teh treh potih, ktere sem poprej imenoval; pa vendar se je Grkom zdélo, da so ga imenovali božjega Platona. Dan denes je pa jako zmogla drugačna misel. Znano je, de se je med germanskimi narodi začelo novo duševno gibanje posebno s protestantstvom. Nemci se hvalijo s protestantstvom, kar bi se lahko dokazalo iz več zeló resnobnih in učenih knjig, in pravijo, da nemško svojstvo je tisto, kakor protestansko; da se je torej protestantstvo posebno porodilo iz nemškega svojstva.

Kakošno bistvo ima protestantstvo v svojem poglavitnem načelu? Veljavo subjektivnosti. Luter je vzel preiskavanje sv. pisma; vzel je torej zgodovinsko podlogo; ali na presod je subjektivnosti dal to, kar izvira iz tega preiskavanja. On sam je zvedel kmalo, da je subjektivnost veljavo zadobila njemu na škodo — naj se le bere knjiga, ktero sem zadnjič uže imenoval pravično v tej zadevi, t. j. „novejšo zgodovino nemškega naroda, spisal Adolf pl. Menzel,“ ker vsak vendar ne more sam do studencev, — in kazalo se bode, kako bi Luter bil za svojo slavo skoraj prehitro umrl; kako so malo zanj marali, da nihče več ni vprašal po njem, ko je šel iz Vitenberga, in ko ne bi neka druga stran bila nekaj izprožila, vseučilišče bi ga celó ne bilo več prosilo, naj se zopet vrne. Mnogo je tožil, da več ne velja važnost njegova; da se brezkončno pomnožavajo sanjači. Ta veljava subjektivnosti je šla zmirom dalje. V 17. stoletji je na Angleškem posebno vladala med več prav znanimi učenjaki; od ondod je prešla na Francozko, kjer se je tudi premenila v materijalizem pri nestanovitnih, preizobraženih Francozih. Zopet je potrjeno in sploh znano, da so Nemci vedno od Francozov nekoliko počašnejši; kar se je torej po Francozkem godilo v 18. stoletji, to je med Nemce prišlo v 19. stoletji.

Nemci so posebno v Berlinu gojili vednost, ktera je trdila, da je podrla krščanstvo, vzlasti pa katoličanstvo. Minister Altenstein je jo gojil in godil, da bi tako naredil Berlin za središče vsega evropskega znanja, in iz Berlina se je širila dalje, nemška vednost imenovana. Ta sestava se lahko dopové z malo besedami: vsak človek je bog, ki se je začel sam v sebi čutiti; družega Boga torej ni. Res da, če gledaš bolnika, ki ima kolero, ali tacega tudi, ki ga prav jako grize, v tem človeku težko izpoznaš Boga, ki se je učlovečil in začel sam v sebi čutiti. Pa to še ni bilo zadosti; ali ne veru-

jem, da bi smel preveč zahtevati, naj me slavna zbornica poslušá. Dasitudi so v Berlinu iz početka bili ohranili vnénje krščanstvo, vendar se je osnovala imenovana leva učilnica (leva stran), ki se ne drži tudi te vnénjosti, in očitno pripoznava za bistvo najnovejšega zgodovinsko-modroslovnega razvoja to, kar sem tukaj povedal. Potem se je to premenilo v materijalizem, po katerem človek ni družega, nego da se je zgostil ali učlovečil iz znanih prvin t. j. iz kisleca, vodenca, ogleca, gasnika itd. Na svitlo hodijo knjige, kakor na pr. Büchner, če me ne moti moja pamet „materijalizem,“ ki popolnoma tají, da bi stvari imele kak duh. To se širi sem ter tje, in vsi tisti, kteri tako mislijo, morajo povedati, ako hoté biti odkritosrčni in dosledni, da so nasprotni, sovražni krščanstvu, posebno pa katoličanstvu, zatorej tudi duhovščini. Ti nikakor ne morejo privoščiti duhovnim, da bi stali na častnej stopinji med državljani. Zdaj pa bi vprašal: ko bi take misli povsod obveljale, kam bi prišla človeška družčina? Sreča je, da nikdar ne bodo splošno veljale.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Žalne. M. V. Med vojaki, zarad istranske soli z odpusta poklicanimi je tukaj tudi nek posestnik, ki ima pol zemlje (do 30 orali.) Ta človek je dober gospodar, miren sosed, skrben mož in oče; ali zapustiti je moral ženo in troje majhnih otrok, taščo in babico, ki sti obé vdovi, prva 66, druga 87 let stara. Žena, ki zdaj pričakuje četrtega poroda, mora snažiti in rediti troje malih otročičev, kuhati, prati svojej materi, in babici streči, poleg tega polje obdelovati, živini klasti in — davke plačevati, ker nima v hiši razun svojih otrok, tašče in babice, žive duše. Kaj hoče uboga žena početi? Po mnogih prošnjah smo bili tega vojaka dobili pred dvema letoma na odpust, upajoč, da potem mirno domá ostane, ker je uže 1857. leta bil potrjen, in izkusil je vojno 1859. leta na Laškem, pa vendar je bil zopet poklican. Tukaj vse miluje to ubogo družino, kterej nima kdo pomagati.

Iz Zagreba. L. T. Ker vem, da je Varaždinski dopisnik v 32. „Napreji“ s svojo naglo novico prestrašil marsikterega slovenskega učenca, naj zato namestu „Torbičnega“ vredništva razkrijem to stvar jaz, ki dobro vém, kako so njene okolnosti. Ako Bog dá, „Torbica“ s prvim zvezkom ne jenja izhajati, dasitudi jo res le nekteri hrvaški učenec prezira zarad malega prostora, ki ga je namerila hrvaškemu narečju, kar se je pa zgodilo zato, ker je bilo vredništvo za prvi zvezek dobilo kaj malo hrvaških spisov, in ker ni vedelo, koliko podpore bode od južnih bratov, od kterih nismo imeli do poslednjega časa nad 80 naročnikov. Še le zadnje dni, ko se je „Torbica“ uže tiskala, privró jej mladenči iz družih hrvaških gimnazij na pomoč. Zavrtni pa moram, da v „Torbičnem“ povabilo nismo nikjer brali, da bode polovica sestavkov hrvaških, ker „Torbica“ je namenjena le Slovencem, kterim je potrebna veliko bolj nego Hrvatom, in hrvaške spise vredništvo prejmlje samo zato, da se malo izurijo slovenski dijaci v hrvaščini, za ktero dosti marajo. Da bralce popolnoma prepričam, kako so te reči, naj ponovim tiste besede, ki so bile v povabilu: „Torbica ée i hrvatske spise sadržavati“ — o polovici pa ni bilo nikjer ne duha ne sluha. „Torbica“ torej gotovo še pride na svitlo, samo da v manjšej obliki, ako bi jej hrvaška mladina odtegnila svojo pomoč; prinašala bode pa vendar nekaj hrvaških spisov, izpoznavši iskreno željo slovenskih učencev do tega narečja. Ako se hrvaški učenci branijo v zvezo stopiti z bližnjimi so-

sedi, in hoté le na svitlo dajati sami svoje vaje, ne moremo se temu nikakor ustavljati, ampak želimo jim najboljšega vspeha; ali tega pa tudi ne moremo pritegniti, da bi „Torbica“ ne bila nič slovenska, dokler jo imamo Slovenci v rokah. O „Rodoljubu“ se uže pripoveduje dolgo, da misli na dan, ker se je uže rojeval, kakor pravijo, ko za „Torbico“ še nihče, razun vredništva, ni vedel, kako in v kakej obliki pride na svitlo.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. 22. dan t. m. so v Ljubljano pripeljali Črnómáljca Fr. Kolbesna, ki so ga zarad prevare (goljufije) uže lovili od 1858. leta. Bil je z raznimi imeni v Kölnu, v Švajcu, v Aradu; ujeli so ga v Odesi, kjer je živel po imenu „Huber“, in kamor je bil iz Carigrada odpeljal mlado deklico.

— Sploh se govori, da ljubljanski župan, g. Ambrož, ni zastoj šel na Laško, da bi iz Vidma v Ljubljano premakneno bilo deželno glavno poveljstvo (Landes-general-kommando).

— Ker se goveja kuga ni samo vnela okoli Metlike, Črnómjlja in Kostanjevice, ampak celó po Notranjskem se čuje, da se je začela kazati, zato ne bode o Trijaci (1. maja) v Ljubljani, pa tudi na sv. Florjana dan (4. maja) v Ložu ne živinskega semnja.

— Na svitlo je prišlo zopet slovanskemu jezikoslovju prevažno delo neutrudnega g. dr. Miklošiča: „Die nominale zusammensetzung im serbischen,“ posebno natisneno iz XIII. zvezka spominkov modroslovno-zgodovinske vrste cesarske znanstvene akademije. To knjigo zdaj samo oznanjamo; o priliki pa mislimo obširnejše o njej govoriti.

Tomin. Tominska čitalnica je odločila 5. dan maja meseca napraviti „besedo,“ pri kateri bode petje, deklamovanje in govor o narodnem petji.

Trst. Govori se, da bode c. k. telegrafijsko nadzorstvo (inspektion) premakneno v Celovec.

Koroška. V tiskarneji tožbi na vrednika časopisa „Stimmen aus Innerösterreich,“ deželnega poslanca in kateheta g. Andreja Einspielerja, nasvetoval je državni pravdnik zarad podpihovanja 3 mesece ječe in da bi izgubil 150 gld. pologa (kavcije.) Sodba mu je odločila 1 mesec ječe, in da izgubi 60 gld. pologa. Tiskarja Leona ni zadelo nič, ker so ga odnehali tožiti, da je tudi prestopa deležen.

— G. Einspieler oznanja v 36. listu svojega časnika: „okolnosti so nanese, da od 1. maja časniku „Stimmen aus Innerösterreich“ ne bodem več jaz niti vrednik niti založnik.“

Dunaj. O prihodnjem preudarku državnih dohodkov in stroškov, ki pojde pred državni zbor, „Presse“ govori, da je od 1. novembra 1863. leta do 31. oktobra 1864. leta 449 milijonov kosmatih (brutto) dohodkov in 521 milijonov kosmatih stroškov, torej 22 milijonov gld. premalo; ker bode pa v tem času treba državnega dolga vrniti 38 milijonov, torej bodo prav za prav dohodki za 16 milijonov gld. večji od stroškov; 10 milijonov gld. dohodkov je všteti iz tistih novih davkov, ki se imajo še le nasvetovati, naj se postavijo. V preudarku od 1. novembra do 31. decembra 1864. leta bode neki 6 milijonov gld. premalo dohodkov.

— Profesor Rokitanski je namestu dr. Nadhernega izvoljen za ministerskega svetovalca in za glavarja zdravilskega oddelka; vendar bode še podučeval, kakor je do zdaj. — Časnik „Reform“ je bil 22. dan t. m. zvečer ustavljen, da 23. dan t. m. ni mogel priti na svitlo; tudi so v tiskalnici

preiskavali rokopise. Vrednik tega lista, g. Šuselka, iz početka je zeló svobodno pisal, potem nekoliko krotkejše; dolgo je mir imel, ali vendar ga je zadela osoda. — „Morgenpost“ govori, da je list „Reform“ ustavljen zarad sestavka o „reškej železnici,“ v katerem državni pravdnik vidi žaljenje Nj. veličanstva. Ta sestavek je neki Šuselka sam pisal. — „Pozor“ piše, da je dr. Tkalac čedalje slabši, in da vedno pada v omedlévico.

— Pišejo, da bi se državni zbor imel sniti v ponedeljek po duhovem (26. maja).

Trojedina kraljevina. Po najvišem sklepu, narejenem 20. februarja t. l., pride na svitlo polnoverna zbirka vsch zakonov in ukazov, ki veljajo za Hrvaško in Slavonsko, ki so bili dani potem, kar je ovržen deželni zakonik, ali pa ki pridejo še le prihodnjic na svitlo. Tej zbirki bode ime „Zbornik“; tiskana bode v hrvaskem jezici z latinskimi in cirilskimi črkami.

Česka. Letošnje poletje bode g. dr. Palacky zopet potoval. Najprvo misli iti do necega tujega zaklada starih knjig in pisem.

— Tisočletnica sv. Cirila in Metoda na Velehradu 5. julija bode jako slovesna. K njej pride, kakor pišejo, do 400 vladik (škofov), prelatov in opatov; nadjajo se celó gospóde iz presvitlé cesarske rodovine poleg mnogih čeških in moravskih plemenitašev. — Pri J. L. Kobru je prišel na svitlo v češkem jezici prvi zvezek „zbirke avstrijskih zakonov.“

Galicija. C. namestnik grof Mensdorf se je 22. dan t. m. v Levovu sprehajal z baronom Josiko blizu Jablanovskega vrta. Naglo pride poljski oblečen človek, zadene se ob c. namestnika, in s komolcem ga tako suné v rebra, da je g. Mensdorf omahnil. Ta človek je na to pobegnil; ali baron Josika ga je ujel, in zapreti dal.

Krakov. Ker je bil „Czas“ prinesel Langievičev razglas iz taborja v Gošči, mora odgovorni vrednik g. Klobukovski plačati 20 gld. globe (denarne kazni), 30 gld. vodja „Czasove“ tiskalnice, in 300 gld. pologa je izgubljenih.

Ogerska. Od 1. oktobra 1861 do 31. marca 1863 je dalo 460 ljudi svoja imena pomadjariti.

— Govori se, da minister Schmerling zopet poskuša na ravnost z Deakom pobogati se.

Ruska. Vporni odbor v Petrogradu je po Ruskej poslal razglas, v katerem vabi, naj Rusi pomažajo Poljakom.

— „Europe“ piše, da je na Ruskem jako razširjena skrivna družba, ki misli sedanje okolnosti obrniti sebi na korist, in prisiliti carja Aleksandra, da bi Rusom dal politično svobodo. Ta družba neki da hoče poslati 6000 mož v Poljsko in Litovsko, da bi podpirala Poljake, in vpor obudila tudi po pravih ruskih deželah.

— Razposlan je carski ukaz, ki veleva, da se mora vzdigniti črna vojska (landsturm) po 7 gubernijah, ki mejo delé z nekdanjimi poljskimi pokrajinami. Vsaka gubernija mora dati 8000 mož.

— „Europe“ trdi, da so Francozka, Angleška in Avstrija ukazale svojim poslancem, naj se vrnejo iz Petrograda, ako bi se car ne udal temu, kar njihova pisma govore zarad Poljakov.

Poljska. Pišejo, da je vzeta služba grofu Vielopolskemu; „Danziger Zeitg.“ pravi da zarad prepira s princem Napoleonom, v Berlinu pa mislijo, da zarad razprtije z Brgom.

— Knez Konstantin pišejo da ostane samo še do 13. maja v Varšavi, potem pa da pojde za zmirom v Petrograd. Miloščenje namreč veljá samo do 13. maja.

— Varšavska skrivna vlada je razglasila pismo, v katerem govori o vojni za samostalnost. — V Sandomirskem vo-

jujejo štiri vporne čete, vsaka za-se: pod Grelinskim, Konovičem, Lopackim in Čahovskim.

— Pri Skali na Krakovskem je 600 vpornikov pod Mosakovskim, 800 jih je pod Jezioranskim pri Tomašovu na Lublinskem. Vojskovod Berg neki da zahteva 100.000 mož podporne vojske, če je ne dobi, misli pustiti vojvodovanje.

— V Podoljskem in Volynii se je vpor zopet vnel. Poljaci so zmogli pri Baru.

— Pri Kolu so Rusi nabirali dosti vojakov. Kar se je razglasilo miloščenje, potem so vporniki mnogo delavnejši. „Danziger Ztg.“ pravi, da car misli dati milost samo tistim, ki so zapeljani, da so se vzdignili, torej glavarjem ne.

— Pri Babicah blizu Varšave je bila huda bitva, v kateri so Rusi zmagani. Vsi zemljaki so kmetom odpustili zemljiški davek. Iz trdnjave ni po miloščenju še noben politiški hudo-dejec izpuščen.

— 1. dan t. m. je bil pri Lenčem boj; Poljaki so zmogli. Tudi kmetje hité k orožju. Samo iz ene vasi, ki ima 100 kmečkih hiš, prišlo je 250 kmetov pomagat vpornikom.

— 16. dan t. m. je skrivna varšavska narodna vlada na dan poslala razglas, v katerem pravi, da ne misli nikomur več izročiti diktature, ampak obdržati jo, in še le po zmagi zopet narodu vrniti.

— Lelevel je na Lizi Gori zgrabil in zmogel Ruse, ki so imeli 600 pešcev in 200 konjikov. 19. dan t. m. sta bila dva huda boja 6 milj od Varšave in Pultuska.

— Kališka vojvodina je popolnoma vporna. Samo pol milje od Konina je do 2000 dobro oroženih vpornikov z dvema topoma; ukazuje pak jim do 30 francozkih častnikov.

— V Litvi, kjer je hud vpor, kmetje povsod pomagajo vpornikom. Vladin ukaz, naj bi od 1. maja kmetje grajščakom nič več ne bili podložni, čisto nič ne pomaga. Vojskovod Narbut je Ruse trikrat zmogel.

— 22. dan t. m. je bil v kampinskih gozdih boj, v katerem se je 300 ruskih konjikov nekaj polovilo, nekaj ranilo. Tudi tukaj so pomagali kmetje Poljakom.

— Blizu varšavsko-krakovske železnice so bile 24. dan t. m. tri bitve: prva pri Rogovu, druga pri Brzezinah, tretja pri Javornickih, v kateri je vojevalo 600 Poljakov, in ki je trajala (trpela) od štirih zjutraj do enajstih dopoldne. Neki da so z bojišča 60 ranjenih Rusov odnesli na myškovsko železnico.

Francozka. Cesar Napoleon pišejo da je rekel: jaz ki sem od 1830. do 1848. leta Ljudviku Filipu vedno očital,

da je bojazljiv, kar se tiče Poljakov, kako hočete, da bi jaz nič ne storil za ta narod? To bi mojej vladi bilo nečastno. Trdna volja me je, prijeti se prve ugodne prilike, in za Poljsko storiti, kar sem za Italijo.

Pruska. Smešno je, kar pripoveduje „Pos. Ztg.“ da se je namreč ponudil pruski Poljak Hoffman, čevljarski mojster, grofu Vielopolskemu, da se bode z njim bojeval namestu princa Napoleona.

Badenska. Mnogo nemških držav se je vpiralo s Francozom potegniti zoper Rusa, samo Badenska ne.

— Nekteri listi pa govoré, da so tudi še druge nemške države potegnile s Francozom, samo da so nemškej zvezi izročile, naj sklene o tej stvari.

Švedska. Pišejo, da je tudi Švedska poslala pismo v Petrograd Poljakom na korist, ker je bila podpisala pogodbo 1815. leta. Časopis „Kölner Ztg.“ pravi, da je Napoleon vprašati dal Karla XV. švedskega kralja, koliko bi mogla Švedska poslati pomoči, ko bi francozko brodovje prišlo v Balt na Rusa, in da je Karl XV. odgovoril: ako dve francozke ladii prideti v izhodnje morje, pridem s 100.000 vojaki na pomoč.

Turška. V Trebinjem je 21. dan t. m. do 400 Turkov podrlo grško učilnico, in umorilo nekoliko otrok. Vojaki so se naorožili, da bi pomagali kristjanom.

— 11 začetnikov pri podiranju trebinske učilnice so ujeli in v Mostar gnali.

Od drugod poslano.

Slavno finančno okrajno vodstvo v Trstu se prosi, da bi na kolodvoru obesilo v več evropskih jezicah pisane deske, ktere naj bi kazale, kje je uradovalnica (amtslokale.) — Tudi vodstvo južne železnice se prijazno prosi, naj bi naročilo sprednikom (kondukerjem), da bi popotnih ne ugnjéali v en voz o gorkem letnem času, in kadar je dovolj pripravljenih družih vóz, ki so prazni. Železnica je za popotne, pa ne popotni za železnico. —r.—

Loterija 25. aprila 1863.

Trst: 1, 45, 47, 12, 50.

Dunaj 27. aprila. — Nadavek (agio) srebru 113.50.

20] [2

Razglas.

Prva občna zavarovalna družba v Pešti,

ki je ustanovljena s 6½ milijoni gld. avst. vr., in ki zavaruje po vseh kronovinah našega cesarstva, priporoča se slavnemu občinstvu, in oznanja, da zavaruje:

- a) fabrike, hranilišča, pohištva, poslopje vsake vrste, pa tudi premekljivo blago, kakoršno je: živina, poljščina in trgovska zaloga zoper ogenj;
- b) zoper škodo, ktera bi se utegnila pripetiti blagu, ko se vozi po suhem ali po morji;

c) človeško življenje, posmrtné odprave, ženitninske dote, letni dohodki, penzije itd.

Da bi se dobrotnega zavarovanja lahko vsak vdeležil, bodo zavarovanjska plačila odmérjena, kar je najnižje mogoče; škoda se bode pak hitro in vsacemu pravičnemu zahtévanju popolnoma primerno brez odloga plačevala po očitnej cenitvi.

Poglavitno opravništvo za vso štajersko, kranjsko in koroško kronovino vodita v Gradcu **Kesler in Rokser**, vélika trgovca.

Po okrajih so stanovitni opravníci razpostavljeni; en opravník pa zmirom popotuje po okrožji. — Da bi se jako vdeleževalo in vpisavalo slavno občinstvo, vabi okrožno opravništvo za spodnje Štajersko in Gorenško.

V Celji 18. aprila 1863.

Jože Pirš.